

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Quæstio XXX. In Titulum XXX, De Confirmatione Utili, Vel Inutili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

spatia recuperandæ possessionis, legibus præstituta, litigium eis inferentibus lagiti convenit: ut eos momentariæ perindè possessioni, sine ulla cunctatione, restituant, ac si reversus Dominus litigasset: cui tamen Domino, quolibet tempore reverso, actionem possessionis recuperandæ indulgemus: quia fieri potest, ut restitutio, propter fervos infideles, vel negligentes propinquos, vel parentes, vel proximos, vel amicos, vel Colonos, vel libertos interea differebatur.

3001. *Causam subjungit: quia absentibus officere non debet tempus emensum, quod recuperandæ possessioni legibus præstitutum est: sed reformato statu, qui per injuriam sublatus est, omnia, quæ supererunt ad disceptationem litigii, immutata permaneant: iudicio servato justis, legitimisque absentibus personis: cum valde sufficiat, possessionem tenentibus absentium nomine, contra presentium violentiam subveniri.*

3002. *Effectus igitur peregrinationis, de qua in c. unico. h. t. est, quod habeat vim appellationis, modò secuta sit intra 10. dies*

à die illati gravaminis, & intimata Judici, vel parti, ex quo infert Vallensis in h. t. n. 3. quòd quemadmodum Judex à quo, pendente appellatione, nihil innovare potest, quoad articulos, seu articulum, super quibus, vel super quo appellatum est; sic etiam nihil innovandum est in rebus ejus, qui Romã proficiscitur ad Sedem Apostolicam, aded, ut, quidquid post arreptum iter ablatum seu substractũ fuerit, ei restitui debeat. Addit vallensis loc. cit. quòd ejusmodi peregrinatio non solum vim appellationis habeat, sed etiam relevet ab onere petendi Apostolos juxta Innocentium, quem refert, & sequitur Ancharanus, in cap. 6. n. 3. notat 4. de appellationibus in 6. intellige tamen, post motam causam; quia itineris arreptio ad Papam, ante cceptam causam, non habet vim appellationis: quamquam, si ex justa causa facta fuerit, suspendat jurisdictionem inferioris Judicis, & tueatur eum, qui ipse proficiscitur; non verò eum, qui nuntium mittit. Scaccia quæst

6. n. 43.

QUÆSTIO XXX.

IN TITULUM XXX, DE CONFIRMATIONE UTILI, VEL INUTILI

3003. *C*um præcedentibus titulis actum sit de suspensione sententiæ, seu jurisdictionis: Judicis à quo, quæ sit beneficio appellationis, recusationis, relationis, aut etiam peregrinationis, ut exposuimus titulo præcedenti, quandòque autem contingat sententiam, à qua appellatum est, ipsumquè processum judicalem à Superiore Judice reprobari (dicendo, *benè appellatum, malè judicatum* esse) quandòque autem approbari, & confirmari (ut si pronuntietur, *benè judicatum, malè appellatum*) in præsentia agitur de confirmatione non tantum sententiæ, sed etiam aliorum, v. g. possessionis, instrumentorum, privilegiorum, officiorum, transactionum, statutorum, &c.

ARTICULUS I.

Quid sit confirmatio?

*S*upponendum confirmationem in jure nostro variè accipi. Primò enim importat quandòque idem, ac *approbare*, seu *innovare*, ut dicitur in c. 1. de Locato ubi Clemens III. approbat constitutionem factam ab Episcopo Portuensi, Apostolicæ Sedis Legato, ibi: *ratam esse decernimus, & auctoritate Apostolicâ confirmamus*; &c. 1. de Treuga, ubi Alexander III. statuit tempora Treugarum, & pœnas violentium, decernens, ut qui non servaverint, Episcopus in eos post tertiam monitionem, sententiam excommunicationis dicet, & scriptam vicinis Episcopis annuntiet, quorum nullus excommunicatum in communionem recipiat, imò scriptam sententiam confirmet, hoc est, approbet, & exequatur; quandòque importat

3004.

3005.

CCCC

tit.

ritulum beneficii, quo *electus* confirmatur de quo c. *Postquam* 3. de Elect. c. *Nosti*. 9 & c. *transmissa*. 15. eodem. Frequenter etiam sumitur pro *Sacramento Confirmationis*, ut c. *Quanto*, de Consuetud. ubi dicitur, quod consuetudo non possit operari, ut Clericus, non Episcopus, possit exercere ea, quæ sunt, reservata Ordini Episcopali. ut est *Sacramentum, Confirmatio- nis*. &c. his præmissis.

3005. *Confirmatio*, prout hic accipitur, communiter definitur *juris quesiti, per Superiorem facta corroboratio*; ex quo vides, quod confirmatio propriè, & strictè sumpta, importet actum Superioris, vel per illam legis, vel per aliam dispositionem, corroborantis illa: quæ ab inferioribus geruntur, sive in iudicio, sive extra, & quamvis hanc definitionem plerumque restringant AA. ad confirmationem solum *utilem*, hoc est, *validam*, quæ scilicet operatur communem confirmationis effectum (quem, ut dicemus infra, communiter constituunt in eo, quod de re, scienter confirmata per Pontificem, inferior non possit cognoscere, decernere, definire, vel aliquatenus iudicare, aut disponere) & hunc præstare nequeat confirmatio *inutilis*, seu *invalida*, prout exponit Vallensis h. t. n. 1. quia tamen Rubrica hujus tituli de confirmatione *tam utili, quam inutili* procedit; alii assignant ex Barbofa in L. *expressim*, ff. de appellat. n. 17. & Abbate in c. 1. h. t. n. 2. definitionem utriusque communem, dicentes *confirmationem in genere esse juris quocunque modo quesiti, per legitimum Superiorem, factam corroborationem*; utraque enim, ex vi vocis, habet *firmare*, ac *stabilire*, seu corroborare jus, aliquo modo quesitum; *specialis* nempe, jus quesitum legitime; *communis*, ordinaria, quesitum *solo facto*, sed *invalidè*.

3006. Hinc illi, qui confirmationem accipiunt pressè, nimirum juxta primam definitionem, deducunt, actus invalidi non dari confirmationem, pro quo afferunt plures Canones, nempe c. 2. & c. *cum terra* 14. de elect. c. *cum super*, de causa possess. c. *cum dilecta*, & c. *exanimata*, h. t. fundanturque in eo, quod confirmationis natura petat, actum confirmandum esse validum; c. *postquam*. 3. c. *Nosti*. 9. de Elect. ex quo inferit Gonzalez in c. 2.

h. t. n. 3. confirmationis *subjectum* esse propriè *actum validum*, ex quo jus quesitum est, per c. *inter dilectos*, de fide instrumentorum, & c. *illa*, Ne sede vacante. Alijè contra, volunt etiam actus invalidos, & nullos, confirmari posse, probantes ex L. *adoptio*. 38. ff. de Adopt. ibi; *adoptio, non jure facta, à Principe confirmari potest*, L. 1. de confirmando Tutore, ubi dicitur, quod *Tutores testamento Matris dati* opus non habeant se excusare, nisi *decreto* (nimirum confirmante) *secundum voluntatem defunctæ dati fuerint*; & L. 2. C. eod. ubi dicitur, quod exultationis tempus non cedat Tutori inutiliter dato, *antequam confirmatur*; & L. 3. C. eod. quod *antequam Tutor, inutiliter* (seu nulliter) *à Patre datus, confirmetur*, possit per Judicem alius dari; Denique c. *Quia diligentia*. 5. de Elect. ubi, cum Petrus, Presbyter Cardinalis, Apostolicæ Sedis legatus, ex Alexandro III. quaesivisset, *an electionem electi, qui à Schismate ad unitatem Ecclesiæ rediit, debeat confirmare?* respondit Pontifex, quod, si à Schismatico nullum ordinem susceperit, & ejus electio, secundum formam canonum fuerit celebrata, eum (dummodo alia non impediatur) *dispensativè permittimus, confirmari*; ubi Rubrica sic habet: si Schismaticus, ad unionem Ecclesiæ reversus, eligitur in Episcopum, *electio non tenet, sed ex dispensatione potest confirmari*.

3007. Ex his duabus opinionibus, sibi contrariis, quælibet videtur aliquid habere veri. Nam si *confirmatio* sumatur solum pro illo actu Superioris, quo *jus jam præexistens*, per eundem, novum præcisè robur accipit, seu communem confirmationis *utilis* effectum, de quo verum dicit prima opinio; si autem sumatur pro illo Superioris actu, quo *jus præexistens* solum roboratur, vel *deperditum* restauratur; aut *solum existimatum*, sublato defectu, *in re* conceditur; verum habet etiam secunda opinio. Unde, sicut apud Theologos *Redemptio à peccatis* alia est *liberativa* à peccato incurso; alia *præservativa*, ne incuratur (qua definitione salvant, non tantum nos homines; sed ipsos quoque Angelos, qui nunquam peccarunt; & Beatissimam Deiparam Virginem, in qua nec originalis, nec actualis peccati macula unquam fuit, à Christo esse redemptam, illos, liber-

liberativè; istos, *præservativè*, ut diximus in tr. Theolog. de Incarnatione Verbi divini quæst. 12. n. 584 (sic dici posset; confirmationem aliam esse *roborativam juris verè præexistentis*; aliam *reparativam* juris amissi; aliam *noviter concessivam*, seu constitutivam juris solum præ-existentis *in factò*, seu putativè. Et confirmationi sic acceptæ meritò aptatur altera definitio, quam attulimus ex Barbofa n. 3005.

3008. Confirmationem porrò, in hoc postremo sensu, accipiunt sæpius Jurisconsulti, Cæsares, & plerumquè Pontifices, ut ait Gonzalez cit. n. 3. quamvis confirmationem *actus invalidi* vocet *impropiam*, quæ sit potius *nova concessio*, aut dispensatio; sed revera, etiam præservatio Beatissimæ Virginis Deiparæ dispensationem continet à communi lege, quin propterea dicatur *redempta solum impropiè*. Confirmationem verò, *in dicto secundo sensu* etiam accipi, utroque jure, constat: 1. ex L. *adoptio* 1. ff. de Adoptionibus relato n. 3006. cum seqq. L. *Qui in provincia* 57. §. *Divus*, ff. de Ritu nuptiarum ibi: *Divus Marcus, & Lucius Imperatores*, flavix Tertullæ, per Mensorem libertum ita rescripserunt, *Movemur, & temporis diuturnitate, quo ignara juris in matrimonio avunculi tui fuisti; & quod ab avia tua collocata es; & numero liberorum vestrorum. Idcircoque, cum hæc omnia in unum concurrant, confirmamus statum liberorum vestrorum, in eo matrimonio questorum, quod ante annos quadraginta contractum est, perinde, atque si legitime concepti fuissent.* Constat etiam ex jure Canonico; & 1. ex c. *quia diligentia*, relato supr. n. 3006. deinde ex c. *cum Monasterium* 13. de Elect. ubi. Cælestinus III. confirmavit postulationem alicujus in Abbatem Monasterii, quam admisit Episcopus, licet is, qui tunc postulatus fuerat, non fuerit professus, imò probabiliter nec Monachus, sed Eremicola.

3009. Nec obstant, quæ in contrarium assert Gonzalez in n. 3008. supr. Nam ad c. 2. de Elect. Resp. ibi non dici, quòd actus, solum validè celebratus, possit confirmari; sed tantum, quòd *osius Episcopus in Concil. Sardicensi dixerit, electum ad clamorem populi non debere confirmari per Superiorem*; quia actus celebratus invali-

Tom. II.

dè ob defectum potestatis, in illum celebrante, ab Episcopo, vel superiore, qui Papâ inferior est, confirmari non debet. In c. *cum terra* aliud non habetur, quam electionem debere esse, *in libertate eligentium*; nec valere consuetudinem contrariam, quin ulla fiat mentio *confirmationis*. In c. *cum super* 4. de Causa possess. solum habetur, quòd Innocentius electionem *circa duos factam à Canonicis de Bethlehem*, tanquam minus canonicè (consequenter, *nulliter*) factam, *noluerit*, non autem *non confirmare potuerit*. In c. *cum dilecta* 4. h. t. solum habetur, quòd *innovatio privilegij non inducat confirmationem juris in eo contenti*; id, quod verum est, *de mera innovatione instrumenti*, quo jus ante concessum continetur, ut dicemus, sed ex hoc non sequitur confirmari non posse jus, etiam *solo factò* præexistens, confirmatione noviter concessivâ *juris veri*, quod ante non *in re*, sed *sola existimatione*, redit quis, sibi competere. Ad c. *Exanimata* 7. h. t. Resp. verum esse, ibi haberi, quòd sententia, seu laudum, contra formam juris, vel compromissi latum, per arbitros (*licet per Papam confirmatum in forma communi*) non teneat; sed ex hoc solum inferri posse, quòd non omnis confirmatio aliquid novi juris tribuat, id, quod omnino conceditur in. seqq. non tamen, *nulla confirmatione constitui posse jus verum*, collatione nimirum novâ, quando in eo, cui confirmatio impenditur præextitit *solum factò, & putativè*; vel, verè quidem præextitit, sed amissum est; hoc enim ex nullo præmissorum jurium probatur.

Accedit, plures actus celebrari à subditis, qui *jure naturali validè* fiunt, sed *nulliter jure positivo*, defectu alicujus solennitatis, quâ non servatâ irritò celebrantur, esto ad valorem actus, jure naturali, aut gentium non requiratur; sic matrimonia *jure naturali* valida sunt mutuo consensu personarum habilium per verba, *de presenti*, vel signa sufficientia expresso *sine presentia Parochi, & testium*; quamvis irrita sint *jure novo* Tridentini; ubi publicatum est ejus decretum, irritans Matrimonia simpliciter *Clandestina*; id què non defectu illius solennitatis, nisi *jure positivo*; non autem *naturali*; vel

3010.

CCCC 2

divi

divino introducitur. Plura ejusmodi gesta accedente Superioris auctoritate valorem, concedente, passim in utroque jure reperire est.

ARTICULUS II.

Quotuplex sit confirmatio?

3011. **C**ommunis doctorina tradit, quod confirmatio, quam Princeps sive Ecclesiasticus, sive secularis facit de aliquo, v.g. statuto, contractu, Judicis sententia, privilegio, vel jure, duplex sit; una, quæ dicitur *simplex*, nimirum *in forma communi*, & *ordinaria*, de qua gloss. in c. *si quis* 1. h. t. V. *Confirmationem*; & Partol. in L. *privilegia*, C. de Sacrosanct. Ecclesiis; altera, *specialis*, quæ etiam dicitur facta *ex certa scientia*; eò, quod hæc contingat pensatis negotii circumstantiis, & expensis omnibus ejus qualitibus; illa verò, quando Superior nullâ, vel saltem non speciali causæ cognitione præcedente confirmat actum, ab inferiore gestum, ut tradit Gonzalez in c. *Ex parte*. 2. h. t. n. 5. ubi ait: licet utraqûe confirmatio in eo conveniat, quod per utramquæ corroboretur actus; in eo tamen differant, quod confirmatio *in forma communi* tantum corroboret, quod legitime actum est: confirmatio verò *ex certa scientia*, quod invalide gestum est. quamvis paulò ante n. 3. dixerit: confirmationis subiectum esse proprie actum *validum*, ex quo jus quæsitum jam est, his præmissis:

3012. Quæstio est, unde cognosci possit, confirmationem à Superiore datam esse *in forma communi*, vel *speciali*? Resp. ex Cardinal. Tuscho V. *Confirmatio*, conclus. 708. n. 10. Suarez de Legib. l. 8. c. 18. n. 7. & aliis, confirmationem semper censerî factam *in forma communi*, & *ordinaria*, quando datur simpliciter, nimirum sine ullo signo, vel clausula, indicante confirmantem apponere suam auctoritatem, *habis à sufficienti cognitione de re, quam confirmat; ejusquæ defectu, à se Supplebili, se quo labore*; ubi verò ex rescripto confirmationis deprehenditur, quod confirmans sufficientem rei cognitionem habuerit, rite perpensis omnibus, quæ necessaria sunt, ut res a confirmante,

majus robur, vel defectus, quo laborat, ablationem, atque adeò validitatem accipiat, censerî factam *in forma speciali*; ita Layman in c. 1. h. t. & alii communiter. Hinc communis sententia est, confirmationem esse datam *in forma speciali*, si confirmans in ipsis literis, seu rescripto confirmationis apponat clausulam *ex certa scientia*; nam eo ipso significare intendit, se cum plena causæ, seu facti cognitione, dispositionem, vel actum confirmasse.

Hoc ipsum explicat Clemens V. Constitutione suâ in Concil. Viennensi, relatâ Clement. *uncia* de probat. ibi: *Literis nostris*, quibus nos Dignitates quaslibet, seu beneficia, collationi nostræ, vel Sedi Apostolicæ reservasse, aut resignationem beneficii alicujus recepisse, vel recipiendi potestatem alii commisisse, vel aliquem excommunicasse, seu suspendisse, seu aliquem Capellanum nostrum, vel familiarem fuisse, vel alia similia, *super quibus gratia, vel intentio nostra fundatur, fecisse narramus, censemus super sic narratis fidem plenariam adhibendam; Volentes ad præterita, & pendentia (etiam per appellationem) negotia, hoc extendi.* Ex hoc enim textu deducitur: verba literarum Apostolicarum, quibus Papa proprium factum narrat, plenè probare, si super illis gratia vel intentio ejus fundetur; sed quando in literis suis, seu rescripto confirmationis narrat, *se procedere ex certa scientia*, consequenter speciali consideratione negotii, de cujus confirmatione agitur, intentionem confirmandi, consequenter vim & robur ei, quod confirmat, tribuendi, fundat super certa ejus scientia; ergo.

Sed quæres, *an tunc solum rectè concludamus, confirmationem esse in forma speciali*; quando ei apponitur dicta clausula: *ex certa scientia*? Resp. negativè. Nam idem dicendum est 1. si Confirmationi *tenor dispositionis confirmate* inferatur; dubium enim eo casu non est, Confirmantem ejus scientiam habuisse; adeoque non obstante defectu aliquo (*à se sanabili, & sanari solito, nec afferente præjudicium tertio*) dispositionem illam, vel actum, firmare, aut etiam validare voluisse, juxta c. *Venerabilis* 8. h. t. ubi habetur, quod, cum inter Regem Cyprî,

ac Barones, milites, aliosque homines
ejus Regni, & Archiepiscopum Nicosi-
ensem, mediante Apostolicæ Sedis Lega-
to, amicabile composio intervenisset,
expressè adjecto, *ut post confirmationem*
Pontificis, statim executioni mandaretur;
sed eâ licet obtentâ, & *tenore com-*
positionis ad majorem rei evidentiam
inserto, illi, ad quos Pontifex hic scribit,
oblivare renuerint, prætendentes, tum
quòd in literis verbum *confirmationis* teno-
rem *compositionis*, juxta stylum curiæ
Romanæ præcedat; tum quia clausula (*st-*
ut sine pravitate providè facta est)
in eisdem literis contineatur; qua opposi-
tione non obstante, mandavit idem Pon-
tifex, si præmissis veritas suffragetur,
compositionem eandem impleri.

3015. Ex hoc textu sequitur, rescriptum con-
firmationis, cui tenor v. g. transactionis,
conventionis, privilegij, vel alterius dis-
positionis *insertus est*, quoad juris effectus,
æquivalere rescripto *ex certa scientia*,
consequenter confirmationi *speciali*, seu
factæ ex certa scientia, prout ex eod. de-
ducunt glossa V. *sicut* in cit. c. 8. & com-
plures alii apud Barbof. *ibid.* Tenor *com-*
positionis, n. 2. Sanchez l. 7. cit. c. 29. n.
144. & alij. Et notandum, tenorem ac-
tus confirmandi, rescripto confirma-
tionis dupliciter inferi posse. 1. *formaliter*;
exprimendo Specificè ipsa verba instru-
menti super tali actu, cujus confirmatio
petitur, confecti; 2. *solum æquivalenter*,
apponendo clausulam, *quorum tenores pro*
expressis habere volumus, ac si de verbo
ad verbum inserti essent. Si tenor privi-
legij *formaliter* insertus sit rescripto con-
firmationis, non est dubium procedere
resolutionem datam n. 3014.

3016. Dubitari posset, an idem sit, si tenor
ejus insertus sit rescripto *solum æquiva-*
lenter, nempe per eam clausulam? *quo-*
rum tenores, quæ communiter apponi
solet, quando derogandum est aliis con-
stitutionibus prioribus; quæ postulant spe-
cificam derogationem, ut rescriptum
posterius adversus illas prævaleat. Sed
dicendum 2. quòd & hæc perinde ope-
retur, ac si earundem obstantium postero-
ri rescripto constitutionum tenores, de
verbo ad verbum, ac individuo exprime-
rentur; sic Baldus in L. *Omnes*. C. de præ-
script. 30. ann. Francus, c. *presentium*,

de testam in 6. Et ideo Pyrrhus Corra-
dus in Praxi dispensat. Apostol. l. 10. c.
4. à n. 20. docet, quòd clausula hæc, in
Papæ rescriptis, *plenitudinem potestatis*
ostendat; & per illam voluisse omnia, in
contrarium facientia, tollere, Satis col-
ligatur ex illis verbis, *non obstantibus*, &c.
quorum tenores Pro expressis &c. Ratio
hujus est, quia hoc ipso, quòd Pontifex
utatur hæc clausulâ, duo se intendere si-
gnificat 1. quòd actum, quem taliter con-
firmat; quantum est vi suæ potestatis, ve-
lit efficaciter firmare; 2. quòd omnia piâ
contrarium facientia, in quantum huic
suæ constitutioni contrariantur, & sibi
subsunt, tollere; nec enim adstringen-
dus est, ut individualiter singula exprimat,
cùm id sit moraliter impossibile, ut rectè
ostendit Corradus locus cit. à
n. 21.

Dubitari potest. 2. an rescriptum con-
firmationis censeatur *in forma speciali*,
si Pontifex in eo diceret *non obstante c por-*
recta, ubi notandum capitulum esse
textum. h. t. ubi Innocentius III. *porrecta*:
inquit *nobis ex parte tua petitio contine-*
bat, quòd plures ex Religiosis, qui Priora-
tibus & aliis administrationibus præstant,
à nobis super ipsis, *quoad vixerint possi-*
dendis, confirmationis literas se as-
serunt impetrâsse, quarum occasione,
bona ipsorum Prioratuum distrahunt, &
consumunt, asserentes se sibi quoad Pri-
oratus illos nullâ ratione subesse: cui re-
spondens Pontifex: cùm igitur à Cancel-
laria nostra hujusmodi literas emanâsse
non credamus: mandamus, quatenus il-
los, *qui tales literas exhibuerint*, in qui-
bus Prioratus, vel administrationes, *tan-*
quam Religiosis confirmantur, eosdem
punias, tanquam falsitatis Authores;
si verò in eis non sit mentio *religionis*
ipsorum, illas, tanquam tacitâ veritate
subreptitias denuntias: *non valere.*

3018. Circa hunc textum notant communi-
ter Doctores, rescriptum confirmationis
in quo continetur aliquid, *quod de stylo*,
& *consuetudine non solet concedi*, suspen-
sum reddi de falso; consequenter non
datum ex certa scientia, nisi hoc ipsum
vel expressis terminis formalibus, vel æ-
quivalentibus in eo contineretur; unde
subnascitur dubium, an, quando Ponti-
fex in rescripto confirmationis expressè

C e c c c 3 dero=

derogat illi capitulo per clausulam (*non obstante c. porrecta*) censetur confirmatio facta *specialiter*, seu ex certa scientia? affirmativam tradit Sanchez cit. l. 7. in Decal. c. 29. n. 144. quod omnino, videtur procedere, saltem, ut tale rescriptum non censetur falsum quoad illud punctum, seu effectum, quem alias induceret dispositio in *c. porrecta*, ne scilicet literæ emanantes ex Curia *præter stylum ejus*, præsumantur *subreptitiæ*, & *quandoquæ falsæ*, quod alias fieret omnia tali derogati.

3019.

Præter hæc not. juxta Sanchez cit. confirmationem censi factam *ex certa scientia*, quoties emanat secunda jussio; id, quod apud eund. loc. cit. tenet Antonin: Jo. Andr. Hostiens. Abbas, & alii. Not. 2. juxta Pirhing h. t. n. 8. etiam per istam clausulam (*de plenitudine potestatis* (imò & illam) *non obstante quacunque lege, aut consuetudine in contrarium*) confirmationem censi factam ex certa scientia; quia per hujusmodi clausulam significat Papa, vel Princeps, se velle confirmationem dare, non secundum commune jus, sed supra vel contra jus ordinarium; quod non præsumitur facere, nisi ex certa scientia.

3020.

Verùm circa postremam hanc clausulam (*non obstantibus*) plura movet Vincentius de Justis l. 1. dispensat matrimonialium, c. 6. à n. 347. Nam licet, juxta ipsum, magnum operetur effectum, ex *e. cum aliquibus* 4. de Rescriptis in 6. ubi dicitur, à Canonicois *authoritate Apostolica* posse quem recipi in Canoniam aliqujus Ecclesiæ, licet aliàs receptio ad eos non pertineat si obtinuerunt *litteras facultatis*, cum clausula *non obstantibus ejusdem Ecclesiæ privilegiis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate aliàs roboratis* secundo, licet reddat valida, & confirmet expressa, per Menochium de arbitrariis Judic: casu 203. n. 13. l. 2. centur. 3. Sanchez l. 8. matr. D. 24. à n. 24. tertio. licet deroget decretis Concilii, pro quibus expressa non requiritur derogatio, juxta Barbos. in Trid. sess. 1. n. 2. quarto, licet tollat omnia, quæ gratiæ possent obstare, per Vivian: de jure Patronat. l. 13. c. 8. n. 155. licet, inquam, juxta ipsum, dicta clausula multos, & magnos effectus operetur; in pluribus tamen limitat vim ejus, & vir-

tutem. Nam 1. juxta eundem non derogat Regulis Cancellariæ, nisi hoc expressè dicatur; 2. non tollit obstacula personalia; 3. non supplet gradum, seu aliud impedimentum in supplicatione non expressum; 4. nec quicquam operatur, si adiecta sit dispositioni, quæ nulla est; 5. nec tollit privilegium clausum in corpore juris; 6. nec statuta particularia; 7. nec subreptionem, &c. Ex quibus apparet, dictæ clausulæ non in omnibus tribui æquipollentiam cum iis, quos diximus denotare confirmationem *specialem*, seu ex certa scientia

Ratio hujus est; quia licet clausula *ex certa scientia*, non tollat impedimenta, quæ jure naturali, vel divino contrariantur dispositioni Principis (nam adversus hoc nihil potest humana potestas) extenditur tamen *ad omnia expressa* in dispositione, licet illis obstat impedimentum aliquod juris tantum humani, & dispensari possibilis, ac soliti à tali Principe; modò tale non sit, quod exigit *specialem* expressionem (qualis foret *inhabilitas personæ*) vel contineat præjudicium tertij. Nam ad hæc non extendit se clausula *ex certa scientia*, ut dicemus in seqq. Hinc, licet clausula (*non obstantibus*) nihil operetur, si adiecta sit dispositioni, quæ nulla est, ut vult de Justis citatus; contrarium tamen habet clausula *ex certa scientia*, relatè ad nullitatem, proveniente ex jure humano, in quo talis Princeps dispensare potest, & solet; similiter, cum Princeps dicendo, *se agere ex certa scientia*, dum efficaciter intendit confirmare actum sub tali clausula, eo ipso videatur significare, velle, ut actus valeat, secundum quod expressus est, licet ejus valori obstat jus commune, quod confirmanti subest; vel defectus, potestate suâ Sanabilis *juxta dicta*; eo ipso sanabit defectum juris humani, aliàs auferri solitum; quod non videtur convenire illi soli clausulæ: *non obstantibus*; cum non denotent, in apponente illam, cognitionem tam particularem omnium prout id importat clausula, *ex certa scientia*.

3021.

ARTICULUS III.

Quando confirmatio censetur utilis, vel inutilis?

3022.

EX n. 3005. constat per confirmationem utilem intelligi, validam; ac per inutilem, invalidam; cum autem tota vis confirmationis pendeat à voluntate Principis, confirmantis gesta per Subditos; ubi ea, prout requiritur, deficit, confirmatio: quantumvis per rescriptum ejus data, est *inutilis*; ac eà subsistente, *utilis*. Tota igitur quæstio in id recidit, quid sit illud, cujus defectu vel ex natura rei, vel juris dispositione, voluntas confirmantis deficiat, non obstante confirmatione, per ipsum *verbo*, vel *in scriptis factâ*. Sic, si Princeps confirmaret aliquem actum, qui laborat defectu, quo jure naturali, vel Divino irritus, atque nullus foret (cum talis defectus, aut ignorari, aut etiam per falsam suggestionem taceri possit à supplicatibus) confirmatio *ex natura rei* invalida, consequenter inutilis foret; cum nulla humana voluntas quidquam directè possit contra jus naturale, vel divinum, ut diximus l. i. tit. 2. de Constitut.

3023.

Supponendum præterea i. *Rem litigiosam* dici, de qua lis mota est in iudicio; sive, de cujus dominio inter Actorem, & Reum movetur quæstio, sive citatione ad Magistratum factâ, sive precibus Imperatori oblati insinuatâ, & per ipsum adversario ejus, qui Principem adiit, cognitis. Deinde, *pacificè rem possidere* dici, cui super illa nulla lis mota est, ut notat gloss. in c. *Comissa*, de elect. in 6. V. *pacificam*; hinc *pacifica possessio* est, quæ habetur sine ulla lite: unde possidere *pacificè* beneficium, juxta regulam Cancellariæ de trienniali possessi: est idem, atque illud possidere absque ulla lite, ut colligitur ex Azor par 2. lib. 7. cap. 35. hinc etiam possidere *inconcussè*, idem est, ac *pacificè* per c. *cum venissent*, de integritate restitut. ibi: *possessione subjectionis usus est, quatenus inconcussè*, &c. & hoc sentu dicitur *inconcussum jus possessionis*, l. *non adeo* C. de libera causa; & *non concussa*, seu *continua possessio*, l. *quicumque* C. de bon. quæ lib.; nullâ scilicet super ea lite motâ, vel per libelli oblationem, vel saltem citationem, ut con-

stat ex Gloss. in c. *Causam* 19. de Testib. V. *Commisimus*; & ex Clement. 2. Ut lite pendente. ubi Clemens V. sic loquitur: cum lite pendente, nihil debeat innovari: *litem quoad hoc pendere censemus, postquam à Judice competenti, in ea citatio emanavit, & ad partem citatam pervenit: vel per eam factum fuit, quod minus ad ejus notitiam perveniret; dum tamen, in citatione prædictâ, talia sint expressa, per quæ plene possit instrui, super quibus in iudicio convenitur.*

3024.

Supponendum 2. cum res per litem motam dicitur fieri *litigiosa*, debere attendi, *super quo* in tali re *lis mota sit*: nam ex hoc, quod alicujus lis mota sit super rei possessione, consequenter litigiosa fiat *quoad possessionem*; non propterea fit, *quoad proprietatem*; hæc enim distincta sunt; & interim, dum de possessione litigatur, dominium in alium transferri possit. Suppon. 3. quod Pontifex actum, cui manum apponit (quod fit, eum confirmando, saltem ex certa scientia) reddat *affectum*, hoc est, eximat à potestate inferiorum Judicum, aut Superiorum ut dicemus à n. 3050. quibus positus:

3025.

Dicendum, confirmationem *esse inutilem*, super re litigiosa impetratam, sine ulla mentione *litis*, super ea motæ; probatur quia: subreptitium est rescriptum, quod in præjudicium alterius, cum quo lis mota est, impetratur, nullâ *litis motæ factâ* mentione; quod etiam dicendum de privilegio sic impetrato, ut constat ex c. *dilectus* 5. *U. lite pendente*; & habetur c. *Causam* 19. de Testibus, junctâ gloss. V. *Noviter*, ubi ait: *nota, quod lite pendente privilegium, seu indulgentiam impetrata super re litigiosa, in præjudicium alterius partis, non valet*; ergo non valet, consequenter *inutilis est* confirmatio super re litigiosa impetrata, sine ulla mentione *litis* super ea motæ. Ratio etiam est, quia Princeps non censetur dare privilegium cum præjudicio juris alieni, præsertim possessoris; sic etiam in privilegio impetrando faciendâ est mentio antecedentis, super ea re fœderis, seu compositionis, quippe cui Princeps non facile derogare solet. c. 3. de decimis.

3026.

Confirmatur ex eo; quia statutum, aut lex de novo emanans, non se extendit ad causam *litis pendentis*; quin potius ea deci-

decidi debet secundum jura pristina: Auth. in medio litis factas iussiones non fieri, sed secundum antiquas leges generales lites decidi ergo multo magis jus speciale, seu privilegium (quippe quod strictiorem interpretationem meretur) ita accipi debet, ut causae litis pendentes non derogetur. Hinc fit, Judicem inferiorem non impediri ejusmodi confirmationem, etiam ex certa scientia, quod minus cognoscere possit, ut ante, de re confirmata; quia, cum talis confirmatio sit inutilis, nullum producet effectum ex his, de, quibus dicemus à n. 3047. quod tamen accipe, nisi simul inseratur clausula (*non obstante, quod res sit litigiosa*) nam per hoc sufficienter exprimit confirmans, quod intendat derogare juri tertii in re, suae jurisdictioni subjecta.

3027. Advertendum autem, cum dicimus, confirmationem etiam specialem, seu factam ex certa scientia; inutilem esse, quando subreptitè impetrata est, consequenter non impedire, quod minus Judex inferior cognoscat de re taliter confirmata procedere solum in casu, quo certum, vel manifestum est, talem confirmationem esse subreptitiam. Nam etsi clausula ex certa scientia excludat praesumptionem subreptionis; secus tamen est, quando illam intervenisse certum, aut manifestum est; quia praesumptio facti cedit veritati de contrario, ut diximus. l. 1. tit. 2. de Constitut. Ceterum, ubi solummodo dubitatur, an intervenierit subreptio: praesumptio, quod non, stat pro confirmatione, facta specialiter, & ex certa scientia, dum elidatur probatione oppositi.

3028. Not. 2. confirmationem, etiam specialem, esse inutilem. quam quis, super sententia pro se lata, sine mentione appellationis contra ipsam interposita ab altero impetravit. Prob. ex c. Bone. 3. h. t. cum enim quidam à sententia, adversus se prolata, infra 10. dies appellasset, eaquè non obstante Judices sententiam executioni mandassent, & appellans itinere mox arrepto literas de retractando sententiam à Pontifice impetrasset: Adversarius verò illum fraudulenter praeveniens, Rescriptum confirmationis latae sententiae, in quo nulla erat mentio appellationis, obtinisset, Consultus Pontifex, quae literae valerent? respondit: posteriores, prioribus debere

praedjudicare. Sed, si adsit clausula, nullis literis veritati, & justitiae praedjudicantibus, &c. vel sub alia forma verborum, (dummodo nil diceretur de literis confirmationis expressè) primas tamdiu suum debere habere vigorem; donec de iniquitate sententiae plenius cognoscatur.

Ex hoc enim textu clarè patet, confirmationem illam, per primas literas nimirum concessas, appellato, seu illi, qui sententiam pro se latam confirmari petiit, tacita appellatione, per alterum debito tempore interposita (*inutilem*, hoc est sine effectu, ac irritam fuisse, ut liquet ex illis verbis: posteriores) quos scilicet obtinuit appellans, licet appellatus eum praevenerit debent prevalere prioribus; quia primae literae per appellatum sunt subreptitiae impetratae, ut constat casu in num. praeced.

Dices: si primae literae confirmationis, ab appellato impetratae, fuerunt irritae, quod obtenta sint non facta mentione appellationis prius interposita ab appellante; nec valebant posteriores literae impetratae ab appellante; cum & haec sint obtenta sine mentione literarum in ea causa prius obtentarum ab appellato; probatur, nam ideo priores nullae sunt, quia cedunt in praedjudicium appellantis, quin facta sit mentio talis praedjudicii; ergo etiam ideo posteriores erunt nullae, quia cedunt in praedjudicium appellati, quin facta sit mentio talis praedjudicii? Resp. N. sequelam; ad prob. disting. Ant. ideo priores literae nullae sunt, quia cedunt in praedjudicium appellantis, quod erat de jure exprimendum, C. quod non erat de jure exprimendum ab impetrante, N. Anteced. & sic dist. consequen. N. consequ. nam, quod appellans à sententia, contra se lata, appellaverit, non continet praedjudicium alterius de jure exprimendum; primo, quia à sententia gravatus, jure appellat; Secundo) quia appellans suam appellationem prius interposuit, quam appellatus recurreret ad Pontificem, consequenter nec potuit, nec debuit facere mentionem de subsecuta Supplicatione appellati pro sententiae pro se latae confirmatione; adeoque appellans nihil tacuit, quod de jure exprimere debuit; Secus, appellatus; prout definitum est in dict. c. Bone. Et igitur clarum discrimen, quod literae priores ab appel-

appellato *subreptitiè* sint impetratæ ; non autem *posteriores*, ab appellante.

3031. Ex dict. Coll. 1. quando literæ , prius ab uno impetratæ super aliquo casu , sunt vel ipso iure nullæ , vel possunt elidi exceptione subreptionis , literas posterius impetratas ab alio , super eodem casu , prævalere prioribus , esto hæc non faciant mentionem de illis ; sic gloss. c. Ex tenore 16. de Rescript. V. *Negotio* ; & Abbas incit c. *Bonæ*. n. 2. nam sic posteriores nullum irrogant præiudicium ei , qui priores impetravit , utpote vel ipso iure nullas ; vel exceptione legitimâ elidibiles , consequenter infructuosas.

3032. Hoc tamen debet limitari , ut intelligatur , si appellatio non fuit irrita , nec deserta , vel ei renuntiata ; nam si secus , valent literæ priores , non obstante , quod impetratæ sint post talem appellationem , etiam nullâ earum mentione. Ratio est , quia taciturnitas veri , seu omisio mentionis de eo , quod de iure , consuetudine , vel inconcusso stylo exprimendum erat , solum catenus vitiat rescriptum , quatenus cognita veritas fecisset , ut rescribens non consensisset ; at qui confirmans sententiam in iudicio latam ad instantiam partis , pro qua lata est , confirmationem æquè concessisset , cognito , quod prius , quàm confirmatio peteretur , ab altera parte sit appellatum appellatione irritâ , vel deserta , aut denuntiata , ac concesserit tacitâ veritate appellationis interpositæ ; ergo in tali casu valori primarum literarum non obstat taciturnitas interpositæ appellationis , vel deserta , &c.

3033. Dices : ergo non potest dici , quod in dato casu *posteriores literæ prævaleant adversus priores* , tacitâ veritate appellationis interpositæ , impetratas pro confirmatione sententiæ latæ contra illum , qui à tali sententia appellavit . Probat illatum , quia , postquam Cælestinus III. in dicto c. *Bonæ* dixit : quod *posteriores literæ* (impetratæ ab appellante) *debeant prioribus præiudicium generare* , statim subiungit : *verum , si dicatur* (nimirum in rescripto) *nullis literis veritati , & iustitiæ præiudicantibus : vel sub alia forma verborum , dummodo nil dicereur de literis confirmationis expressè dicimus , prima tamdiu suum deberet ha-*

Tom. II.

bere vigorem , donec de iniquâ sententiæ cognitio plenior habeatur ; ergo ex mente rescribentis , prius literæ (non obstante illa subreptione , de omisâ mentione appellationis) tamdiu debent habere suum vigorem , donec impetrans Secundus doceat de iniquitate sententiæ , consequenter , *malè iudicatum , ac bene appellatum* ; sed sic cognitione super hoc pendente , & primis literis tunc vigorem obtinentibus , non valent literæ posteriores ; ergo.

Ex hoc textu in allato §. *Verum* , non 3034. æqualiter procedunt opiniones Doctorum ; unde non leve dubium , occasione illorum verborum (*prima tamdiu debent habere vigorem*) movet Glossa . Nam prior capituli pars , simpliciter innuit ; priores literas per appellatum impetratas esse nullas ; sed posterior pars , quæ incipit , à §. *Verum* , &c. significat , *eas pendere* donec de iniquitate sententiæ , contra appellantem latæ , cognoscatur ; quæ videntur contraria ; sed prætermisissis aliorum opinionibus utraque pars dicti capituli conciliari potest , dicendo , *primas statim valere* , non obstante appellatione interposita , ac ejus taciturnitate in Supplicatione ac rescripto : *si appellatio interposita sit irrita , vel deserta , aut renuntiata* ; secus autem statim valere posteriores , si bene fuit appellatum , & malè iudicatum ; utriusque tamen executionem suspendi , dum pronuntiatum fuerit , *malè appellatum , bene iudicatum ; vel bene appellatum , malè iudicatum* ; & hoc sensu , dum istud pronuntietur , verum est , *priores debere habere vigorem* contra posteriores ; non , quod istæ non valeant , si bene fuit appellatum ; sed , quod *effectum suum non producant* , priusquam fuerit pronuntiatum , esse *bene appellatum* , consequenter priores vigorem habeant *ne scilicet contra illas procedatur* , dum bene appellatum pronuntietur ; quibus po-

3035. Resp. ad objectionem in n. 3033. distinguendo illatum : ergo non potest dici , quod in dato casu *posteriores literæ prævaleant adversus priores* , tacitâ veritate appellationis interpositæ impetratas , pro confirmatione sententiæ latæ contra illum , qui à tali sententia appellavit , *si sit malè appellatum , & bene iudicatum* . C. *si sit bene appellatum , & malè iudicatum* ;

Dddd

N. il.

N. illatum. Ad prob. Resp. ex hoc textu aliud non probari, quàm, *posteriores esse quidam validas in eo casu, si bene sit appellatum; primas tamen debere habere suum vigorem, hoc est, non debere contra illas procedi ad executionem vi posteriorum literarum, donec pronuntiatum sit, bene appellatum, malè judicatum* Nec enim novum est, valere statim dispositionem aliquam sub conditione initam, ut primùm existit conditio; suspendi tamen executionem ejus dum innotescat, *subsistere conditionem*; id, quod ostendi potest plurium inductione.

3036.

Si quæras, quid dicendum, si priores literæ ab appellato fuissent impetratæ facta mentione appellationis interpositæ, & posteriores impetratæ ab appellante, habeant clausulam solùm generalem (*non obstantibus prioribus literis, si veritati, aut justitia præjudicent*) nec expressam faciant mentionem de prioribus? Ante respons: nota, in casu priores literas fuisse confirmatorias sententiæ; posteriores autem, *revocatorias*; quo posito respondent aliqui, cum literæ confirmatoriæ fuerint solùm *in formâ communi*, eas, *quoad valorem suum*, manere in suspenso, dum à delegatis pronuntietur, *bene, vel malè esse appellatum*; & si primum? non valituram confirmationem; sed revocationem; si secundum? valituram confirmationem, non revocationem; ita Pirhing h. t. n. 18. §. not. 2. videtur tamen rectius dici, etiam in dato casu non suspendi *valorem* confirmationis, sed *statim valere*, si malè sit appellatum; vel *non valere* literas confirmatorias, si bene; quàmvis *quoad effectum, seu executionem* maneant suspensæ, dum à delegatis cognoscatur, & pronuntietur, *esse malè appellatum, bene judicatum*; vel e contra, si bene appellatum, malè judicatum.

3037.

Not. 3. confirmationem à Papa concessam alicui Religioso pro sua persona particulari, super Prioratu, vel administratione aliqua temporali, tacitâ qualitate, quòd ipse sit Religiosus, esse irritam, ac inanem; consequenter inutilem. Probatur 1. ex c. *Ad Nosram* 5. h. t. cum enim ad Audientiam Papæ (id significante Præposito Nemanensis Ecclesiæ) pervenisse, quòd quidam Canonici, Nemanen. Ecclesiæ à sede Apost. literas confirmati-

onis super administrationibus suis obtinere laborent, *Religionis sua conditione suppressâ*, Innocentius III. scribens ad Episcopum, & Præpositum Uticensem cum Regularibus personis, ait, *non consulerit Apostolica Sedes aliqua personaliter confirmare; mandamus, quatenus confirmationes, quas ab ipsis Canonicis (cum Regularibus existant) noveritis taliter impetratas, denuntietis irritas, & inanes* 2. ex c. *Porrecta* 6. eod. ubi, cum plures ex Religiosis, Prioratibus, vel aliis Administrationibus præfecti, à Sede Apostolica super ipsis, quoad vixerint, possidendis, confirmationis literas affererent, se impetrasse: Pontifex, non credens ex Cancellaria sua hujusmodi literas emanasse, mandat illos, qui tales literas exhibuerint, puniri tanquam falsitatis Auctores, si verò non fiat mentio Religionis ipsorum, tanquam subreptitias denuntiare, non valere.

3038.

Nam ex his juribus rectè deducitur, confirmationem subreptitiè impetratam vitari taciturnitate veri, quod vel ex natura rei, vel juris dispositione, aut de consuetudine, vel inconcusso stylo Curie necessariò exprimendum erat, ut ostensum est libro 1. tit. de Rescript. : inter ea porrò esse taciturnitatem *status Religiosi*, quando confirmatio à Religioso petitur, ut in Administratione temporali, cui admotus est, *quoad personam suam particularem, confirmetur*, ut patet ex casu in c. *Ad Nosram*; ibi: *cum igitur regularibus personis non consueverit Apostolica Sedes aliqua personaliter confirmare; & c. porrecta*, ibi: *si verò in eis non sit mentio religionis ipsorum &c.* ut supr.

Deducitur 2. quòd rescriptum confirmationis, impetratum contra consuetudinem, & stylum Principis Ecclesiastici, suspectum sit de falso, constat ex dict. c. *Ad Nosram*, ibi: cum igitur regularibus personis non consueverit Apostolica Sedes aliqua personaliter confirmare; & c. *porrecta*, ibi: *cum igitur à Cancellaria nostra hujusmodi literas emanasse, non credamus; mandamus, quatenus illos, qui tales literas exhibuerint, in quibus Prioratus, vel administrationes, tanquam Religiosis, confirmantur, eisdem punias, tanquam falsitatis Auctores; qui textus intelligendus est, ut monui, etiam expre-*

sâ

de qualitate status sui (ut colligitur ex verbis seq. ibi: *si vero in eis non sit mentio religionis*; &c. 2. si ea Religiosis personaliter, nimirum huic, aut illi, pro sua persona particulari, & ut habeat nomine proprio, confirmentur, ut dicitur c. *ad nostram*, tales enim à se abdicarunt omnia, & posuerunt Superiorem super eaput suum loco Dei, ut in c. *si Religiosus* de elect. in 6. *Non dicaris* 12. q. 1.

3039. Dixi alicui in particulari. Nam Communitati Religiosorum, seu toti Ordini, vel Monasterio, Sedes Apostolica concedit hæc, & alia privilegia, ut per Superiores, pro suo arbitrio, illorum usum dispensent cum Religiosis, & cum visum fuerit, revocent. Ex quo tandem habetur, quod literæ emanantes ex Curia, præter *stylum Curie*, præsumantur subreptitiæ, & quandoquæ falsæ, ut dictum est, nisi evidenter pateat, quod *ex certa scientiâ* Papa illas concesserit, ut notat Panorim. in c. seq. n. 2.

3040. Deducitur 3. quod, si concessioni beneficii manualis Regularis, aut peculii, factæ ab Abbate, accedat Pontificis confirmatio, adhuc integrum sit Abbati, revocare ad nutum suum, sicut antea licebat, quia per simplicem confirmationem non censetur velle rei naturam variare, atque ita ex beneficio, & peculio ad nutum Prælati revocabilibus constituere rem ab illo irrevocabilem; secus quando Pontifex ex certa scientia confirmat; sic Abbas c. *porrecta* n. 4. Azor p. 1. l. 12. c. 22. q. 10. Sanchez tom. 2. decal. l. 7. c. 29. n. 130. & alii.

3041. Verum, hoc limitandum est. Nam etsi Papa Regulari non soleat quoad propriam ejus personam facile confirmare administrationem beneficii, Regularis, ita ut à suo Superiore amoveri non possit, ut constat ex c. *Ad nostram* in n. 3037. si tamen constaret, quod Papa sciverit, quod *beneficium regulare sit*, & tamen ejusmodi personam Religiosam in eo confirmaverit, per suum Prælatum ab eo amoveri non poterit, secluso crimine, depositione digno.

3042. Deducitur 4. confirmationem vel collationem regularis beneficii, vel administrationis, Regulari præsentato à Superiore, datam ab Episcopo, censeri datam juxta naturam beneficii, vel officii regularis; nimirum, ut talis Religiosus maneat obedientiaris sui Prælati; cum Ordini

Tom. II.

narius non possit, vel saltem non præsumatur, velle Religiosum eximere ab obedientia religiosa. Dixi *regularis beneficii*. Nam si Regularis, cum licentia sui Superioris præfectus si beneficio *seculari*, ut in eo sit *Curatus*, hoc est institutus, ut nomine suo (non, ut *Vicarius*) Sacramenta ministret, non est revocabilis à Prælato suo extra casus jure permisos, ut etiam insinuavi superius; tunc enim constitutus est juxta naturam talis beneficii, quod non modò in se, sed etiam in intitulo, seu beneficiato perpetuum est, ut dicemus l. 3. tit. 5. de Præbend.

3043. Not 4. *confirmationem* in forma communi, super sententia, seu laudo, etiam communi utriusque partis consensu recepto, inutilem esse, si per arbitros latum sit contra formam juris, vel compromissi; probatur ex c. *Examinata* 7. h. t. ubi habetur, quod lis erat inter Nobilem de Rivaria, & milites Campaniæ, super jure Patronatus, in qua partes sub certa forma compromiserunt in Vice Dominum (seu Vicarium) Sabinensem; is arbitrium, seu laudum promulgavit, quod partes ambæ receperunt, & communi consensu à Cælestino III. confirmationem ejus impetrarunt. Sed Successor ejus Innocentius III. hic rescribit, cum arbitrium, seu *laudum* contra formam juris, & compromissi promulgatum fuerit, ideo, *non obstante confirmatione Papali* quippe, quæ data fuit cum clausula; *sicuti arbitrium providè latam, & ab utraque parte receptum* est, irritum, & janane est. Ex quo sequitur, quod cum arbitria sint redacta ad formam juris, ut habetur L. 1. ff. de arbitris; si arbitrium sit ipso jure nullum, hoc non posse consensu partium approbari, nisi id, quod per sententiam decretum est, subiciatur partium voluntati; sic etiam intelligendum venit, quod dicitur L. 2. C. Communia utriusque Judici, junct. gloss. *finali*, sententiam, quæ irrita est, partium consensu probari posse, & obliget saltem per modum pacti; hæc autem in dicto c. non est locus, cum ibi agatur de jure Patronatus, quod pendet à dispositione Ecclesiæ.

ARTICULUS IV.

Quis confirmare possit?

3044. **R**esponso ad hanc quaestionem videtur colligi ex definitione confirmationis in n. 3004. ibi: *per legitimum Superiorem facta*; et ratio est, quia, si non a solo Superiore fieri deberet, ex eo foret, quia etiam fieri posset vel ab inferiore; vel à pari; neutrum autem dici potest; *non primum*; ut colligitur ex c. *Inferior*. 4. distin. 21. ubi Nicolaus Papa scribens ad Michaëlem Imperatorem, ait. *inferior sedes, Superiorem absolvere non potest. Sola ergo potior inferiorem convenienter absoluit. Hinc liquido pervidetur, quia, quem non potest absolvere, non potest, iudicio inferior, potiorē ligare.* Unde Propheta ait (*Nunquid gloriabitur securis contra eum, qui secat in ea?* aut exaltabitur terra contra eum, qui trahit eam) His ita ex divina scriptura, & probabilium Patrum doctrina commemoratis, *sole clarius exhibuimus, non posse quemquam, qui minoris auctoritatis est, eum, qui majoris potestatis est, iudiciis suis addicere, aut propriis definitionibus subjugare: & c. cum inferior* 16. de majoritate, & obed. ubi Gregorius IX. Archiepiscopo Colocensi; *cum inferior*, inquit, *Superiorem solvere nequeat vel ligare; sed Superior inferiorem liget regulariter & absolvat, & satis absolum videatur, ut filius potestatem habeat in parentem: miramur, quod, cum tu Monasterium de Cheur. constitutum in Tirmienfi Archidiaconatu tuae diocesis, in Ecclesiam erexeris Cathedralē: Archidiaconus Firmiensis in tantam prorupit temeritatis audaciam, ut in Episcopum ibi consecratum, & Ecclesiam, suam jurisdictionem exercere praesumat. Mandamus, quatenus praefato Archidiacono, à cuius jurisdictione dictum Episcopum denuntiamus exemptum, id districtè studeas inhibere; provisotamen, ut, si ex hoc Archidiaconi firmien: jura laeduntur, indicecessi tua (ubi expedire videris) absquē alieni juris praesudicio, recompensationem illi facias congruentem.*

3045. Sed nec dici potest secundum? quia par in parem non habet jurisdictionem

nem per c. *innotuit* 20. §. *quamvis* de Elect. ubi Innocentius III. non obstante decreto Alexandri III. in Concil. Lateran. quo voluit *electionem illegitimam*, nullam esse, contrarium admisit, rationem reddidit; *quia Successori, per Antecessorem* in Pontificatu, non adempta fuit dispensandi facultas; cum non fuerit prohibentis intentio, *qui Successoribus suis nullum potuit in hac parte praesudicium generare, pari post eum (imò eadem) potestate futuris; cum non habeat imperium par in parem.* Et ratio est, ut diximus praeced. num: quia confirmatio ex sua natura petit fieri *per Superiorem*; ideo confirmatio Concilii generalis petitur à Summo Pontifice, ut constat, & quidem ex eo fine, quia confirmatio à Superiore petenda est. *L. si quos* 59. C. de Decurionibus, cuius Rubrica, summam nigri, seu textus exhibens expressè habet, *Superiorem teneri confirmare electionem factam, ab inferioribus* intellige, si canonica sit.

Dices: in c. *Studuisti*, de Officio Legati, Legatus confirmat sententiam Iudicis delegati, qui in causa sibi commissā major est quocumque Ordinario, c. *sanè*, de offic. deleg. & in c. i. de Treuga, & pace: ubi unus Episcopus confirmat sententiam alterius Episcopi: & in c. i. de locato, constitutionem unius Legati alter confirmat. Resp. in cit. iuribus, ut notat Glossa in c. *Studuisti*, V. *confirmare*, & dict. c. i. de treuga, V. *confirmet*, confirmationem accipi latè, ac improprie pro sola approbatione, seu *ratihabitione*; non autem proprie, ac strictè, pro additione roboris majoris, de cuius effectu dicemus à n. seq.; & ita tenent Felinus, & Hostiensis in c. i. de Locato. Nec enim potestas unius ad amplius porrigitur, quam ei concessum sit; unde, si confertur cum altero paris potestatis, sicut iste actui à se gesto, sic alter paris potestatis, non poterit conferre majus robur.

ARTICULUS V.

De effectu confirmationis.

3046. **A**nte resolutionem not. dupliciter peti posse à Superiore confirmationem eorum, quae ab inferioribus gesta sunt; primo, quando ejus consensus confirmatorius

rius necessarius est, ad substantiam actus, nimirum ut fiat, vel factus sit *valide*; & sic confirmatio vocari solet substantialis, ut notavimus lib. 1. decret. à n. 1024. Secundò, quando consensus confirmantis solum requiritur ad circumstantiam actui, qui confirmatur accidentalem. Ex quo colliges, consensum Superioris confirmantis, relatè ad actus ab inferioribus gestos, quandòque *substantialiter*, quandòque solum *accidentaliter* intervenire. Hinc *præstare consensum* non semper sonat consensum *authoritativum*. Consensus enim, qui in minoribus, seu inferioribus absolute *consensus dicitur*; eo tamen, qui ex officio publico eum præstat, vel legitimam administrationem habet, *authoritas* appellatur, per gloss. in c. 1. de rebus Eccl. non alienand. V. *Tractatus*, & ideo *consensus* etiam est minorum; *authoritas* tantum majorum, seu Superiorum; sic Innocentius, ibid. n. 3. Ex quo fit, quòd dupliciter possit Superior suam *authoritatem* interponere, nimirum *substantialiter*, vel solum *accidentaliter*, non ad valorem, sed majorem duntaxat firmitatem.

3048.

Hinc multum interest, an aliquid confirmetur à Summo Pontifice, an ab alio inferiore. Quod enim confirmat Pontifex (saltem si confirmet *specialiter*, seu *ex certa scientia*) sive sit sententia, sive arbitrium, sive privilegium, sive aliud quid, firmum manet, nec mutari, vel de eo per inferiorem aliquem amplius cognosci potest, nisi ex speciali Pontificis mandato; ut constat. 1. ex c. *si quis*. 1. h. t. ubi Alexander III. *quod, si quis rem tunc pacifice possidebat, cum inde confirmationem obtinuerit, non sit licitum Judici de questione postea exorta decernere, aut eam definire, absque Sedis Apostolicæ mandato* 1. 2. ex c. *de confirmationibus* 2. eod. ubi Idem Pontifex, ad Vigoricensis Episcopum scribens, ait: *de confirmationibus autem Romani Pontificis volumus te tenere, quòd contra illas (nisi novum Sedis Apostolicæ mandatum præcedat: aut certum sit, quòd sint per falsi suggestionem elicite) non est aliquatenus judicandum*; ubi notandum, quòd uterque textus, dum facit mentionem *confirmationis*, non distinguit inter factam *in forma commu-*

ni, vel ex certa scientia, de quo recurret mentio in seqq.

Ex dict. deducitur; primum effectum confirmationis *utilis*, à Pontifice data, esse, quòd gesta inferiorum, confirmata per Superiorem, eximantur à potestate Judicum inferiorum, ut constat ex num. præced. id, quòd procedit, non tantum de confirmatione speciali, sed etiam communi, & ordinaria, quoad hunc effectum; cum jura indefinitè loquantur; ex quo fit, statutum de se validum, cui supervenit confirmatio Summi Pontificis valida, seu *utilis*, si nimirum sit in materia illi subiecta, nec ab ipsis statutentibus revocari; vel mutari, posse sine Pontificis consensu, nisi talis confirmatio facta sit directe in favorem statutentium; nam eo casu favori, sibi facto, renuntiare, & statutum aut immutare, vel etiam omnino tollere possent; præsertim, si per talem recessum à statuto, fiat reditus ad jus commune.

3049.

Fit. 2. quòd contractus, & alia inferiorum gesta, per inferiores Judices judicari, vel improbari, aut in irritum revocari non possint, si de se jure valida sint, & à Pontifice utiliter confirmata, etiam solum in forma communi, & ordinaria, sic Gonzalez in c. *Ex parte* 2. h. t. n. 5. & 7. Glossa ante penult. in c. *fin.* dist. 11. Decius in c. *quia diversitatem* n. 7. & alij; probatur 1. ex c. 1. h. t. cum seq. de quo Supr. n. 3048. ubi *indistinctè* statuitur, inferiorem Judicem non posse cognoscere de causa, confirmata per Superiorem; ergo procedit sive in forma communi, sive speciali confirmatio facta sit. Deinde, quoties legitimus Superior causam quodammodo assumit in suam protectionem, inferior de illa cognoscere non potest; sed Superior, confirmandum illum, quodam modo eum suscipit in suam protectionem per mantis appositionem. Igitur inferior cognitioni similis actus se immiscere non potest, nisi evidens nullitas talis confirmationis detur; quia tunc nulla est confirmatio, quæ impediatur inferioris cognitionem, ut in simili docetur in L. *si quis legatum* 6. in princip. ad Leg. Corn. de falsis, juncta L. 1. *ad testamenta*, L. *Filius*. 14. L. *Divus* 15 ff. eod. titul. ubi docetur, ex actu nullo non nasci ullum effectum

3050.

unde si adsit nullitas confirmationis propter obreptionem, aut subreptionem, cognitio inferioris impediri non potest, ut in presenti docetur.

3051. Major ultimæ probationis ex eo constat; quia omnia efficiuntur Principis, quibus ipse suam impertitur auctoritatem; & colligitur ex c. *Si Apostolica* 22. de Præbend. in 6. ubi Pontifex expressè ait, si quod ab ipso Legato Sedis Apostolicæ factum extitit, ratum & gratum habens, id auctoritate Apostolicâ confirmet, & eisdem executoribus, vel aliis in suis literis det in mandatis, ut in hujusmodi provisionis negotio *Auctoritate Apostolicâ* procedant juxta ipsius Legati continentiam literarum; & subjungitur: *certum est, quod (cùm ipsa provisio ipsius Legati, post impertitam à nobis auctoritatem, nostra censeatur relicta) præferre debebis &c.*

3052. Ex quo sequitur, quòd mandatum Legati (v. g. super provisione facienda) per Papam confirmatum, *Papalis gratia* sit censenda; & si sub hoc Papa mandaret alios providendos in eadem Ecclesia, primum esse præferendum, ut tradit Vivianus in Rationali l. 3. pag. 83 & alii: Confirmans enim, videtur, *actum facere*; actus enim confirmatus illi tribuitur; sic Cald: Pereyra, de resolut. emphyteut. c. 15. n. 54. Unde communis illa regula: quòd *confirmatio ordinaria nihil novi juris tribuat*, procedit, quoad effectum *innovationis*, si v. g. privilegium, vel jus præhabitu, antiquatum sit; vel *revadationis*, si defectu laboret, ex quo nullum sit; vel *resuscitationis*, si amissum, vel revocatum sit, vel denique *novæ concessionis*, si prius invalidè concessu esset: non tamen quoad hoc, quòd non eximatur à jurisdictione inferiorum Judicū, vel eorum, quibus liberum erat, ante confirmationem, ut præmissum est. Licet enim nihil novi juris tribuat; & actum, quoad validitatem, vel invaliditatem relinquat, prout eum invenit; si tamen actus, quam confirmat, aliundè subsistat, majus ei robur, & auctoritatem addit, ut rectè notat Layman in c. 1. h. t. n. 3.

3053. Sequitur 2. quòd contra privilegia, & confirmationes, à Sede Apostolica emanantes, *inferior Judex* decernere non potest; argum. c. *cùm venissent*, 12. de Judic. ibi: *cum super privilegiis Sedis Apo-*

stolica causa vertitur, nolimus de ipsis per alios judicari; id, quòd *potissimum* de confirmationibus in *forma speciali*, seu *ex certa scientia*, intelligi debet. Hinc inanes sunt, ac extra potestatem inferiorum Judicum (cujusmodi sunt Magistratus seculares, Provinciarum Præsides, vel locum tenentes, vice domini Anwaldi, &c.) citationes, processus, sive civiles, sive etiam criminales in non exceptis, contra privilegia, & exceptiones *Scholarum*, concessa non solum in Authent. *Habita*, C. ne filius pro Patre; sed etiam efficacissimis Augustissimorum Cæsarum constitutionibus, & specialibus, ac ex certa scientia confirmationibus, iteratò clementissimè factis, non tantum actualibus Academicis, & Universitatibus; sed etiam solo habitu, imò & Gymnasis, instar privilegiorum, quæ indulta sunt Academicæ, v. g. Græcensi, prout id expressè habet, Lincense Gymnasium Soc. JESU.

Dixi: debere intelligi *potissimum* de confirmationibus *ex certa scientia*, seu *specialibus*: nam loquendo de confirmatione solum ordinaria, dupliciter intelligi potest questio, *an inferior Judex de privilegio, sic confirmato, judicare possit?* 1. si questio moveatur de confirmatione ordinaria *secundum se*, seu quatenus à Supremo Principe prodiit, v. g. an *legitimè* facta sit? &c. 2. si cognoscat privilegium, vel dispositionem, quæ confirmata est, *secundum se irritam, ac nullam esse*, & in hoc secundo casu contra confirmationes, in forma communi, Judex inferior per accidens cognoscere ac decernere potest, quia eæ novæ concessionem non continnet, sed fundantur in re confirmata. Nam, si res confirmata ruit, seu nulla est, confirmatio etiam, solum *in forma communi*, inutilis est; unde sicut directè Judex inferior pronuntiare potest, illam dispositionem esse irritam, sic accessoriè, ac indirectè confirmationem, quæ illi inhihitur, *nullam esse*, pronuntiare poterit: nullatenus autem in primo casu; nā nullus inferior Judex judicare potest de facto, vel lege sui Superioris, aut Supremi Principis; *Judicis enim non est judicare de lege; sed, secundum legem.*

Ex hoc à fortiori sequitur, inferiores Judices, in privilegiis, & dispositionibus à Supremo Principe confirmatis specialiter, & ex certa scientia, vel abuti potestate sua, vel

veluti potestate non sua (consequenter nulliter, ac iniuste agere) si contra ejusmodi privilegia, vel dispositiones specialiter confirmatas, ac exhibitas, vel notorie tales, se ingerunt ea disputando, vel impugnando, aut exemptos: citando, judicando, pronuntiando, arrestando, puniendo, &c. quia procedunt ex jure, ac potestate, quam non habent; excipe, nisi manifestum sit, confirmationem, etiam in forma speciali, laborare vitio subreptionis; quia licet clausula (*ex certa scientia*) videatur excludere praesumptionem subreptionis, ea tamen praesumptio cessat, si contrarium manifestum sit

3056. Effectus porro *specialis*, qui tribuitur confirmationi *ex certa scientia* communiter is esse dicitur, quod novum tribuat actui; quem confirmat, eumque, si forte prius invalidus erat, firmum faciant, & validum, supplendo defectus illius, dummodo potestas confirmantis ad actum validandum se extendat, sic defectus talis sit, quem Princeps supplere possit, & quandoque rationabiliter soleat; prout constat ex c. 1. de transact. ubi Gloss. fin. ait: *si transactio, vel pactum ab initio invalidum sit, per confirmationem Papae sumit vigorem; & sententia, quae non tenet, per confirmationem Papae efficitur valida*. Idemque est de testamento carente requisitis solemnitatibus; ratio est; quia confirmatio, *ex certa scientia*, sive cum plena causae cognitione, non est nuda, & simplex confirmatio, sed est nova potius concessio, & in effectu dispensatio; ideoque vim habet actum nullum reddendi validum; sic Decius ad Rubric. h. t. circa fin. Suarez de Legib. l. 8. c. 18. n. 12. Gonzalez in c. 2. h. t. à n. 5. & alii. Cum enim Princeps sive Ecclesiasticus, sive Secularis expressè dicat: se confirmare *ex certa scientia*, adeoque cum praevia cognitione omnium, quae ad valorem actus a se confirmati necessaria sunt, in quantum pendet à sua potestate, ac jure sibi subjecto, illi merito credendum est, arg. Clement. 1. de Probat. & praesumendum, si quis ejusmodi defectus à se supplebilis foret, eum supplere, & actum à se confirmatum, validum omnino esse, non obstantibus contrariis, quae vi potestatis suae remove potest.

3057. Not. autem, cum dicimus, per confirmationem specialem, seu factam ex certa

scientia, tribui jus & valorem actui confirmato secundum se irrito, vel ex renuntiatione, revocatione, aut alio modo, etiam per negligentiam amisso, Confirmatione defectu ejus supplente; non intelligi, ubi deficit jure naturali, vel divino; hunc enim defectum supplere non potest humana potestas; sic Abbas in c. 1. de Transact. n. 5.

3058. Secundò, quando defectus est jurispositivi, quem quidem absolutè potest, non tamen solet supplere Princeps; cujusmodi est vitium personae (ut si confirmaretur electio intrusi) vel confirmatio administrationum in Prioratibus, & similibus facta Regulari personae in particulari quorum vixerint, ut habetur in c. *Porrectos* h. t. de quo n.

Tertiò; si cedat in praesudicium tertii, nulla mentione, quod, non obstante jure alteri quaesito, actum confirmatum velit; uti & in aliis, quae confirmans ignorare praesumitur, cujusmodi sunt consuetudines municipales, & statuta locorum, vel quae in mero facto consistunt, arg. c. 1. de constitut. in. 6.

ARTICULUS ULTIMUS.

An Innovatio privilegiorum habeat vim confirmationis?

3059. Ante resolut. Supponendum privilegium quandoque sumi pro *instrumento Authentico*, in quo gratia specialis, aut concessio Principis, ejusque probatio continetur: aliquando vero pro *ipso jure speciali*, vel *gratia per Principem concessa*, cujus tenor in ipso instrumento continetur. Ex quo sequitur, etiam innovationem aliam esse *materialem solius instrumenti*; vel nimiam vetustate consumpti; vel deperditi; aliam *formalem*, nempe juris in instrumento contenti; de *materialem* agitur etiam in c. *cum olim* 12. de privileg. de formali l. 7. ff. de excusat. Tutorum.

3060. Ad resolvendam hanc quaestionem, faciat textus in c. *Ex parte*, de privileg. Nam, cum Episcopus Meldensis Abbatissam, Ecclesiam, & populum Jotrensem, ad Sedem Apostolicam immediatè spectantem, cujusdam commissionis (in qua de privilegiis nulla fiebat mentio) praetextu, graviter molestarer, Abbatissam ex-

com-

communicando, & Clerum, ac populum interdicto supponendo eaque ad Sedem Apostolicam appellasset: Pontifex, privilegio Apostolico *exceptionis* sibi exhibito, & nemine ex adversa parte comparente, aut respondente, dictum privilegium *innovavit*, ita tamen, ut per innovationem non plus juris eidem Ecclesie accresceret, quam per privilegia prædecessorum obtineret; cum per hoc non novum concedere, sed antiquum jus conservare voluerit.

3061.

Deinde in c. *Quia intentionis* 29. eod. ibi: quia intentionis nostræ non extitit, ut per *innovationem*, quam fecimus, derogaretur Ecclesie Baiacensi, cum *innovatio nec jus novum conferat, nec etiam tollat vetus, te in eo statu esse volumus, in quo tempore impetrata innovationis dignosceris extitisse*. Cæterum, nullum per hoc intendimus, juri alias eidem monasterio competenti, præjudicium generari.

3062.

Tertio, in c. *Cum dilecta* 4. h. t. Cum enim Abbatissa Gardevenn. cum suis sororibus cuperet sua privilegia innovari, & Pontifex quatuor Episcopis, & totidem Abbatibus, eorum inspectionem, & transcriptionem injunxisset, illis verò Pontifici præsentatis, ex parte Hildeshemensis Ecclesie proponeretur, ipsam in possessione subjectionis hujus Monasterij per centum annos extitisse; idem Pontifex Judicibus mandavit, ut in loco aliquo idoneo diligentius super his inquirerent veritatem, à quibus pars Ecclesie Hildeshemensis ad Sedem Apostolicam appellavit. Iteratò autem prædicta Abbatissa innovationem privilegiorum petente, Pontifex, similitudine rationis eorum, quæ in jure de testibus minus idoneis, in periculo occultandæ, aut subtrahendæ veritatis conceduntur, permotus, prædicta privilegia, quasi jam nimia vetustate consumpta, nequè in pergamento sed papyro conscripta, dixit *innovanda, nolens tamen, quod ex innovatione hujusmodi novum jus Monasterio acquiratur, sed antiquum, si quod habet per innovationem hujusmodi conservetur*.

3093.

Ex his juribus sequens communiter deducitur conclusio, quod *innovatio privilegij jus novum non tribuat, sed anti-*

quum, si quod competeat, confirmet, ac corroboret, quod, loquendo de *innovatione solius instrumenti*, seu merè materiali, omnino verum est, ut constat ex textu in c. *cum dilecta* n. præced. ibi: *prædicta privilegia, jam nimia vetustate consumpta, duximus innovanda*; nolentes quod innovatione hujusmodi novum jus Monasterio acquiratur; sed antiquum, si quod habet, per innovationem privilegij conservetur; & hoc sensu accipiendi sunt allati textus de quibus à n. 3059. Si autem innovatio privilegiorum sit *formalis*, & fiat in forma solum communi: non præstat plus, quam confirmatio ordinaria; secus, si in forma speciali, & ex certa scientia; tum enim habet eosdem effectus, quos confirmatio specialis de quibus à n. 3056. sic Gonzalez cit. n. 7. & alij communiter.

3064.

Ratio primæ partis, de innovatione privilegij, solum *materiali*, seu solius instrumenti, est, quia hujusmodi innovatio solum fit ad faciliorem probationem ejus, quod in privilegio continebatur, & juxta ejus tenorem est facienda, nihilo omnino addito, vel etiam detracto, ac subinde intentio Principis hanc innovationem fieri concedentis non est quicquam de novo tribuere, vel concessionem extendere, vel novum robur adjicere; sed solum tenorem ejus, quod antea erat concessum, in scripturam redigere ad faciliorem probationem, juxta L. *contrahitur*, ff. de pignorigibus, eamque rationem reddit Pontifex in dict. c. *quia intentionis*, in princip. dum exorditur, *quia intentionis nostræ non extitit*; & deinde in decisione, per hoc non intendimus &c. prout explicat Suarez l. 8. de Legibus, c. 20. à n. 3. Si autem contingat innovatio *formalis*, ipsius nimirum gratiæ, vel juris in eo contenti: licet simul etiam innovaretur instrumentum, quando habet clausulam *ex certa scientia*, vel *quipollentem*, ipsam operari idem, quod confirmatio specialis probat ratio allata n. 3056. & tenet Barbosa in dict. c. 4. n. 62. ex quo habetur etiam ratio secundæ partis.

F I N I S.

INDEX